

eman ta zabal zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

Latina II

USE 2020

www.ehu.eus

Ez ahaztu azterketa-orrialde guztietan kodea jartzea.

- Proba idatzi honek 2 multzo ditu (A eta B): **biak** egin behar dituzu.
- A multzoan 2 ariketa daude (A.1 eta A.2): haietako **1 bakarrik** egin behar duzu.
- B multzoan 3 galdera nagusi daude, eta haietako bakoitzak zenbait aukera ematen ditu: **3 galderei** erantzun behar diezu, baina galdera horietako **bakoitzean aukera bat bakarrik** hartu behar duzu.

Jarraibideetan adierazitakoei baino galdera gehiagori erantzunez gero, erantzunak ordenari jarraituta zuzenduko dira, harik eta beharrezko kopurura iritsi arte.

OHARRA: Latin-hiztegi batzuek **gramatika-eranskin bat** izaten dute (deklinabideen eta adizkien taulekin, eta abar). **Zilegi izango da erabiltzea**, hiztegiarekin batera, dela eranskina hiztegiaren orrialdeetan dagoela, dela liburuxka solte gisa dagoela. Bestalde, nahi duenak **bi hiztegi** erabil ditzake batera: bat latina-gaztelania eta beste bat latina-euskara.

No olvides incluir el código en cada una de las hojas de examen.

- Esta prueba escrita tiene dos bloques (A y B): debes hacer **los dos**.
- En el bloque A hay 2 ejercicios (A.1 y A.2): debes hacer **solo 1** de ellos.
- En el bloque B hay 3 preguntas principales y cada una de ellas ofrece diversas opciones: debes hacer **las 3 preguntas**, pero **de cada una de ellas debes responder solo a 1 opción**.

En caso de responder a más preguntas de las estipuladas, las respuestas se corregirán en orden hasta llegar al número necesario.

NOTA: Algunos diccionarios de latín adjuntan un **anexo gramatical** (cuadros de declinaciones y verbos, etc.). **Se permitirá su uso** junto con el diccionario, ya sea que dicho anexo esté en las propias páginas de este o se trate de un cuadernillo independiente. Por otra parte, se permitirá el uso simultáneo de **dos diccionarios**: uno latino-español y otro latín-euskara.

LATINA II

LATÍN II

A MULTZOA: Itzulpena eta testuari buruzko galderak

Multzo honek bi aukera ditu (A1 eta A2), eta bakoitzak 7 puntu balio du: haietako **bat bakarrik** aukeratu behar duzu.

A1

1. galdera: Itzul ezazu testu hau (hiztegia erabiliz): 5 puntu

Galiarrek inguratuta daukate Zesarren kanpamentua; soldadu batzuek irtenbide bat proposatzen dute halabeharrez.

Cum iam hostes instarent et vallum scindere coepissent, P. Sextius et C. Volusenus ad Caesarem accurrunt; ii proponunt huic ut omnes milites ex castris erumpant¹ atque omnem spem in virtute² ponant. (Caes., *Gall.*, III, 5).

Oharrak

- 1) *erumpo*, -ere, -rupi, -ruptum: hemen, 'samaldaka irten'.
- 2) *virtus*, -utis: hemen, 'adorea'.

2. galdera: Egin ezazu *ii ... ponant* esaldiaren analisi sintaktikoa, hura osatzen duten sintagmak eta perpausak identifikatuz. 1 puntu

3. galdera: Egin ezazu *coepissent* eta *accurrunt* hitzen analisi morfologikoa. 1 puntu

A2

1. galdera: Itzul ezazu testu hau (hiztegia erabiliz): 5 puntu

Garai batean letrak gutxiesten nituen, eta ez nuen uste baliotsuak izan litezkeenik.

Patrem non audivi, cum me ad studium litterarum hortabatur! Sed tum litteras et studiosos litterarum despiciebam. Poetas sicut homines otiosos habebam¹, praecipue Tibullum, qui vitam rusticam atque otiosam laudabat. (Ørberg, I, 279).

Oharrak

- 1) *habebam*: hemen, '-tzat hartu'.

2. galdera: Egin ezazu *Patrem ... hortabatur* esaldiaren analisi sintaktikoa, hura osatzen duten sintagmak eta perpausak identifikatuz. 1 puntu

3. galdera: Egin ezazu *hortabatur* eta *poetas* hitzen analisi morfologikoa. 1 puntu

B MULTZOA: Galdera teorikoak

Multzo honek 3 galdera nagusi ditu, eta bakoitzak puntu bat balio du; galdera nagusi bakoitzaren barnean, zenbait aukera daude: aukera horietako bati bakarrik erantzun behar diozu kasu bakoitzean.

1. galdera (aukeratu 1 bakarrik erantzuteko):

- Adierazi zein diren latinezko *petram* eta *muto*, *-are* hitzekin zerikusia duten gaztelaniatzko terminoak (gaztelaniaren ondare lexikoari dagozkionak izan zein kultismoak izan), eta egin haiei buruzko iruzkin bat. Zer bilakaera fonetiko izan dute latinetik gaztelaniara pasatzean?
- Adierazi zein diren latinezko *insulam* eta *corpus* hitzekin zerikusia duten gaztelaniatzko terminoak (gaztelaniaren ondare lexikoari dagozkionak izan zein kultismoak izan), eta egin haiei buruzko iruzkin bat. Zer bilakaera fonetiko izan dute latinetik gaztelaniara pasatzean?
- Adierazi euskarazko zein hitz ezagutzen dituzun latinezko *corpus* eta *planum* terminoekin zerikusia dutenak, eta egin haiei buruzko iruzkin bat.
- Adierazi euskarazko zein hitz ezagutzen dituzun latinezko *fungum* eta *sabbatum* hitzekin zerikusia dutenak, eta egin haiei buruzko iruzkin bat.

2. galdera (aukeratu 1 bakarrik erantzuteko):

- Latindar historiografia (Zesar, Salustio, Livio, Tazito)*
- Poesia epikoa: Virgilio eta Lukano*

3. galdera (aukeratu 1 bakarrik erantzuteko):

- Itzul itzazu latinezko esaldi hauek, eta/edo egin ezazu haiei buruzko iruzkin labur bat:

*Nemo esse iudex in sua causa potest
Facta non praesumuntur, sed probantur
Da mihi factum et dabo tibi ius
Adhuc sub iudice lis est*

- Itzul itzazu latinezko esaldi hauek, eta/edo egin ezazu haiei buruzko iruzkin labur bat:

*Casus belli
Primum vivere, deinde philosophari
Parturient montes, nascetur ridiculus mus
Ibi potest valere populus, ubi leges valent*

- Zer iruditu zaizu Plautoren *Miles gloriosus* obra? Iritzia argudiatzean, eman itzazu xehetasun batzuk, obra irakurri duzula frogatzeko.

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

LATINA II

A Multzoa

- 1. galdera:** Latinezko testua gaztelaniara edo euskarara itzultzea, hiztegia erabiliz.
 - Gehienez, 5 puntu.
 - Hauek balioetsiko dira: latinezko testuaren edukia ulertzea, kontzeptuak xede-hizkuntzara itzultzeko gaitasuna eta itzulpenak erakusten duen latin gramatikaren ezagutza.
- 2. galdera:** Proposatutako esaldiaren analisi sintaktikoa.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Analizatu behar dira bai esaldi osoaren egitura nagusia bai esaldi horretako elementu bakoitzaren funtzioa.
- 3. galdera:** Adierazitako hitzen analisi morfologikoa.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Kasuaren arabera, izen-jokoaren (generoa, numeroa eta kasua) edo aditz-jokoaren (pertsona, numeroa, denbora, modua eta boza) bereizgarriak zehaztu behar dira, betiere kontuan izanda galdera hitzak testuinguru horretan duen balioari dagokiola (adib.: zer da «hoc» aurrean dugun testuan, eta ez zer izan daitekeen «hoc» testuingurua kontuan hartu gabe).

B Multzoa

- 1. galdera:** Lexikoari eta fonetikari buruzko galdera. Latin lexikoak gaztelanian edo euskaran izan duen eragina.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Hauek balioetsiko dira: kultismoen eta ondare hitzen artean bereiztea (gaztelaniaren kasuan) eta hitz bakoitzari dagozkion lege fonetikoaren azalpena (bi kasuetan).
- 2. galdera:** Latindar literaturaren historiari buruzko galdera.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Galderan aipatzen den literatura generoa definitu behar du ikasleak, eta genero horren barruan sartzen diren egileei buruz dakiena azaldu (batez ere literatura genero horri dagozkion obrei buruz jardunez).
- 3. galdera:**
 - **a edo b aukera:** Egungo hizkuntza jasoan erabiltzen diren latinezko lokuzioak eta latin juridikoaren alorreko esaldi eta esaerak:
 - Gehienez, puntu 1.
 - Esaldien itzulpena edota iruzkin labur bat eskatzen da.
 - **c aukera:** Obra latindar baten irakurketa:
 - Gehienez, puntu 1.
 - Galderaren helburu bakarra da jakitea ikasleak eskatu zaion obra irakurri duen; horretarako behar adina datu eta xehetasun eman behar ditu ikasleak.

OHARRA: Latin hiztegi batzuek gramatika gehigarri bat izaten dute (deklinabideen eta adizkien taulekin etab.). Ezinbestekoa da epaimahai guztietan irizpide bakarra izatea aipatu gehigarri horien erabilerari buruz: **zilegi izango da erabiltzea**, hiztegiarekin batera, dela gehigarria hiztegiaren orrialdeetan dagoela, dela liburuxka solte gisa dagoela.